

הנצחת יהודים שקיפחו חייהם בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות

הצעת להחלטה

מחליטים, נוכח הכרת ממשלת ישראל בצורך ובחובה המוסרית להנציח את יהודי התפוצות, שאינם אזרחי ישראל, אשר נרצחו בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות, ועל מנת לקדם הנצחה זו, להקים ועדה מיוחדת, המשותפת לממשלת ישראל ולמוסדות הלאומיים, שייעודה לגבש המלצות בדבר פעילות להנצחה ממלכתית של יהודים שאינם אזרחי ישראל אשר נרצחו בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות (להלן: "הנופלים בתפוצות"):

1. הוועדה תגיש את מסקנותיה לשר התפוצות והמאבק באנטישמיות לא יאוחר מיום ה-1 בספטמבר, 2023. באחריות הועדה יהיה לבחון ולהמליץ, בין היתר, ביחס לנושאים הבאים:

- א. קביעת קריטריונים ואמות מידה להנצחת הנופלים בתפוצות, לרבות הגדרת פעולת איבה על רקע אנטישמי בתפוצות. כמו כן תבחן הוועדה התייחסות לנרצחים באירועים על רקע אנטישמי, שאינם יהודים.
- ב. אופן ציון הנצחת הנופלים בתפוצות כחלק מטקס הזיכרון הממלכתי או קיומו של טקס ייעודי, במסגרת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה, לזכר הנופלים בתפוצות במעמד שר התפוצות והמאבק באנטישמיות, וזאת באמצעות מרכז ההסברה – המטה לטקסים ואירועים ממלכתיים.
- ג. הקמת אנדרטה ממלכתית ייעודית להנצחת הנופלים בתפוצות.
- ד. הנגשת מידע אודות הנופלים בתפוצות באמצעות מאגר דיגיטלי פתוח וזמין.
- ה. הסדרת הפעילויות החינוכיות בצה"ל ובמערכת החינוך הפורמלית והבלתי פורמלית בישראל להנצחת הנופלים בתפוצות.

2. הרכב הוועדה:

- א. מנכ"ל משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות – יושב ראש;
- ב. נציג/ת ההסתדרות הציונית העולמית;
- ג. נציג/ת הסוכנות היהודית;
- ד. נציג/ת משרד העליה והקליטה;
- ה. נציג/ת משרד החוץ;
- ו. נציג/ת משרד החינוך;
- ז. נציג/ת משרד הביטחון;
- ח. נציג/ת משרד ראש הממשלה;
- ט. נציג/ת מרכז ההסברה;
- י. נציג/ת צה"ל;
- יא. נציג/ת הביטוח הלאומי;
- יב. נציג/ת ארגון יד לבנים;
- יג. נציג/ת ארגון נפגעי פעולות האיבה;
- יד. נציגי משרדי ממשלה וגופים חוץ ממשלתיים נוספים שייקבעו על-ידי משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, בהתאם לצורך.

3. מנכ"ל משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות ייקבע את סדרי עבודת הוועדה, לרבות סדר יומה ואת מנגנון קבלת ההחלטות במסגרתה.

4. לנציג/ת משרד החוץ בוועדה תינתן זכות וטו על החלטות הועדה בנושאים מדיניים בעלי השלכות על יחסי החוץ.
5. למען הסר ספק, מובהר כי הנצחת הנופלים בתפוצות איננה מהווה הכרה בהם כנפגעי פעולות איבה כהגדרתם בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1970, או כהרוגי מלכות כהגדרתם בחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, תשנ"ב-1992.

דברי הסבר

נכון להיום, אין למדינת ישראל מדיניות מוגדרת לציון או התייחדות עם זכרם של נפגעי פעולות איבה בתפוצות, שאינם אזרחי ישראל, בשל השתייכותם ללאום היהודי. כמו-כן, ובעוד שיהודים ברחבי העולם לומדים על ישראל, ובכלל זה על המחיר הכבד ששילמו משפחות השכול במאבק על תקומת הארץ, רוב מוחלט של הציבור הישראלי כלל לא מודע באופן מספק לאתגרים הרבים עמם מתמודדת יהדות התפוצות, ובכלל זה לנפגעים אשר נרצחו מקרבם בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי. לפיכך, ועל בסיס הרצון לחזק ולהעמיק את הקשר, ההיכרות והערבות ההדדית בין מדינת ישראל לבין העם היהודי בתפוצות, מבקשת ההחלטה להכיר בחובה המוסרית להנציח את נפגעי פעולות האיבה שאינם אזרחי ישראל אשר נרצחו בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות, ולבחון את אופן הנצחתם בהתאם לאמור בהחלטה זו באמצעות ועדה מיוחדת, המשותפת לממשלת ישראל, למוסדות הלאומיים ולגופים רלוונטיים נוספים, שייעודה לגבש המלצות בדבר פעילות ההנצחה הממלכתית, אשר תגיש את מסקנותיה לשר התפוצות והמאבק באנטישמיות.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

גורם אחראי למעקב (בהחלטה שעל פי מהותה טעונה מעקב אחר ביצועה)

שר התפוצות והמאבק באנטישמיות

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר החינוך - תומך

שר הביטחון - תומך

שר החוץ - תומך

שר העלייה והקליטה - תומך

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי: (01) ביצועי

תחום פעולה עיקרי: (04) ישראל והעם היהודי

יום חמישי י"ג אייר תשפ"ג

4 במאי, 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הנצחת יהודים שקיפחו חייהם בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות – הקמת וועדה לבחינת אופן הנצחתם.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

בהתאם למפורט בהצעת ההחלטה ובדברי ההסבר, מבקש המשרד להקים ועדה מיוחדת, בראשות מנכ"ל משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות ובהשתתפות נציגי משרדי ממשלה רלוונטיים, מוסדות לאומיים וגופים נוספים, אשר תבחן את אופן ההנצחה כמפורט בהצעת ההחלטה. המלצות הוועדה יוגשו לשר לא יאוחר מיום 1.9.23.

הנצחת הנופלים בתפוצות איננה מהווה הכרה בהם כנפגעי פעולות איבה כהגדרתם בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1970 או כהרוגי מלכות כהגדרתם בחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, תשנ"ב-1992.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

ההצעה הועברה להתייחסות היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה הרלוונטיים וכן למחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים. הערות שהתקבלו עד למועד הפצת הצעת ההחלטה והוסכמו, הוטמעו בנוסח הצעת ההחלטה.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

מיכל מסטיי, עו"ד

היועצת המשפטית